

S
ygn. akt III C 570/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2023 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Justyna Pikulik
Protokolant:	sekretarz sądowy Justyna Zarzecka

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2023 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa G. G.

przeciwko Gminie M. S.

o zapłatę

zasądza od pozwanej Gminy M. S. na rzecz powoda G. G. kwotę 2 zł (dwa złote) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 14 listopada 2021 r. do dnia zapłaty;

zasądza od pozwanej Gminy M. S. na rzecz powoda G. G. kwotę 194,68 zł (sto dziewięćdziesiąt cztery złote sześćdziesiąt osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt III C 570/23

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 marca 2023 roku powód G. G. wniósł o zasądzenie od Gminy M. S. kwoty 2 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 14 listopada 2021 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu G. G. wskazał, że w dniu 24 maja 2016 roku, około godziny 09:56, zaparkował pojazd marki C. (...) o nr rejestracyjny (...) przy ulicy (...) w S. – na odcinku pomiędzy ul. (...) a placem (...) i wykupił bilet postojowy nr 0450 w parkomacie nr 165 upoważniający do postoju do godziny 10:39. Miejsce nie było oznakowane znakami poziomymi. W miejscu tym nie było również wydzielonych konstrukcyjnie miejsc parkingowych, wobec czego powód uznał, że nie ma obowiązku uiszczenia opłaty za postój w strefie płatnego parkowania. Z daleko posuniętej ostrożności powód wykupił bilet postojowy o numerze 0450, gdyż wiedział, że administrator strefy płatnego parkowania jak i kontrolerzy nie zwracają uwagi na prawidłowość oznakowania zarówno pionowego jak i poziomego.

W dalszej kolejności powód powołał się na orzecznictwo sądów administracyjnych, z których wynika, że opłatę za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania pobiera się wyłącznie w miejscach do tego wyznaczonych i niedopuszczalne jest uznanie całej strefy jako miejsca wyznaczonego. Ponadto

powód G. G. wskazał, że wedle art. 13 ust. 1 ustawy o drogach publicznych, korzystający z dróg publicznych są obowiązani do ponoszenia opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania. Natomiast zgodnie z art. 13b ust. 1 ustawy, opłatę pobiera się za postój pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania w wyznaczonym miejscu, w dni robocze, w określonych godzinach lub całodobowo, co oznaczać ma, że utworzenie strefy płatnego parkowania wiąże się z obowiązkiem wyznaczenia w strefie miejsc do parkowania pojazdów, a opłaty pobiera się wyłącznie za postój w miejscach do tego wyznaczonych. W tej sytuacji, zdaniem powoda, pobranie od niego opłaty za postój pojazdu nie znajdowało uzasadnienia prawnego, co uzasadnia żądanie zwrotu zapłaconej z tego tytułu kwoty na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Powód podał, że pismem z dnia 4 listopada 2021 roku wezwał pozwaną do zwrotu kwoty 2 złotych. Wezwanie to okazało się bezskuteczne.

Dnia 13 czerwca 2023 r. Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym to nakazano pozwanej Gminie M. S., aby zapłaciła na rzecz powoda kwotę 2 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 14 listopada 2021 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty – w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wniosła w tym terminie do tutejszego Sądu sprzeciw.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty Gmina M. S. wniosła o oddalenie powództwa w całości i podniosła, że powód nie wykazał, że miejsce w których parkował było niewłaściwie oznakowane. Ponadto w przedmiotowej sprawie zarówno Samorządowej Kolegium Odwoławcze jak i Wojewódzki Sąd Administracyjny w S. uznali, że miejsce parkowania powoda było prawidłowo oznakowane.

Wskazano, że powództwo podlega oddaleniu także z uwagi na istotę świadczeń nienależnych. Bezsporne jest, że w momencie spełnienia świadczenia powód miał pełną świadomość, iż nie jest do niego zobowiązany. Powód uiszczając opłatę za parkowanie w strefie płatnego parkowania, uznaje, że na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa nie miał takiego obowiązku, to zakładając, że faktycznie takiego obowiązku nie miał, nie może on żądać zwrotu świadczenia nienależnego, gdyż znając przepisy prawa, a z pewnością mając możliwość zapoznania się z nimi, wiedział, iż do świadczenia nie był zobowiązany.

Nie sposób także uznać, że powód spełniając świadczenie działał w celu uniknięcia przymusu. Bowiem w momencie dokonania świadczenia nienależnego nie można było z pełną pewnością stwierdzić, iż jakkolwiek opłata dodatkowa zostałaby na powoda nałożona. Powód mógł, lecz nie musiał kupować biletu postojowego. W przypadku braku zakupu biletu postojowego na powoda zostałaby nałożona opłata dodatkowa (gdyby kontroler stwierdził, iż w miejscu parkowania przez powoda istniał obowiązek uiszczenia opłaty za parkowanie) – jednak nałożenie opłaty dodatkowej nie stanowi żadnego przymusu. Nie powoduje to, iż powód znajduje się w jakiegokolwiek niekorzystnej dla niego sytuacji. Sama możliwość ustalenia opłaty dodatkowej (na moment zakupu – jedynie hipotetyczna) nie może być uznana za jakiegokolwiek przymus, skoro może zostać na skutek działania powoda anulowana.

W piśmie z dnia 26 lipca 2023 roku, złożonym w celu ustosunkowania się do twierdzeń i wniosków zawartych w sprzeciwie od nakazu zapłaty, G. G. podtrzymał żądanie pozwu.

Podobnie pozwana Gmina M. S. w piśmie z dnia 9 sierpnia 2023 roku podtrzymała swoje stanowisko w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 maja 2016 roku o godz. 09:56 G. G. zaparkował użytkowany pojazd marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) przy ul. (...) w S..

Na G. G. została nałożona opłata dodatkowa za nieopłacenie postoju, a następnie wszczęto postępowanie egzekucyjne w administracji.

Dowód:

- wezwanie z dnia 4 listopada 2021 roku wraz z biletem postojowym o nr 0450 z dnia 24 maja 2016 roku – k. 5;
- upomnienie z dnia 7 lutego 2017 roku, k. 6;
- dokumentacja fotograficzna, k. 63-65, k. 73;
- postanowienie Prezydenta Miasta S. z dnia 23 listopada 2017 r., k. 35-39;
- postanowienie SKO z dnia 19 kwietnia 2018 roku, k. 29-34;
- tytuł wykonawczy, k. 48-58;
- zawiadomienie o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego, k. 60-62;
- wyrok WSA w Szczecinie z dnia 26 lipca 2018 r., k. 40.

W dniu 24 maja 2016 roku ul. (...) leżała w obrębie strefy płatnego parkowania w podstrefie A oznakowanej pionowym znakiem drogowym D-44 określonym w załączniku do rozporządzenia. Miejsca postojowe nie były oznakowane znakami poziomymi D-18.

Parkowanie pojazdów samochodowych na tej ulicy było płatne w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 8:00 do 17:00, z wyjątkiem 2 maja, 24 grudnia, 31 grudnia i innych okresów przy wystąpieniu szczególnie uzasadnionych okoliczności.

Na dzień 24 maja 2016 roku, opłaty za parkowanie uiszczano z chwilą rozpoczęcia parkowania między innymi poprzez wykup biletu w urządzeniu kasującym przy użyciu monet.

Dowód:

- wezwanie z dnia 4 listopada 2021 roku wraz z biletem postojowym o nr (...) z dnia 16 października 2016 roku – k. 5;
- wydruk z portalu Mapa G., k. 7;
- plan sytuacyjny stałej organizacji ruchu w ciągu ul. (...) w S. – k. 7 v.

W odpowiedzi na pismo powoda G. G. skierowane do pozwanej Gminy M. S. 7 marca 2017 roku, pozwana w piśmie z dnia 13 marca 2017 roku wskazała między innymi, że cały pas drogowy jest miejscem, w którym kierowcy obowiązani są do wnoszenia opłat za parkowanie na drogach publicznych objętych strefą, nie wyłączając części nieoznakowanych znakami pionowymi i poziomymi.

Dowód:

- pismo z dnia 13 marca 2017 roku – k. 8.

Pismem z dnia 4 listopada 2021 roku G. G. wezwał Gminę M. S. do zwrotu kwoty 2 złotych wraz z odsetkami, uiszczonej w dniu 24 maja 2016 roku tytułem opłaty za parkowanie pojazdu marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) przy ul. (...) w S., jako kwoty pobranej od niego nienależnie.

Pismo zostało doręczone pozwanej w dniu 6 listopada 2021 roku.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 4 listopada 2021 roku – k. 5.

Postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2018 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze w S. utrzymało w mocy postanowienie Prezydenta Miasta S. z dnia 23 listopada 2017 roku.

Dowód:

- postanowienie SKO z dnia 19 kwietnia 2018 roku, k. 29-34.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się za uzasadnione w całości.

W przedmiotowej sprawie powód G. G. domagał się zasądzenia od pozwanej Gminy M. S. kwoty 2 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 14 listopada 2021 roku do dnia zapłaty.

Powód domagał się zwrotu opłaty uiszczonej za postój w strefie płatnego parkowania, wskazując, że nie był zobowiązany do spełnienia świadczenia z tego tytułu, ponieważ miejsce postojowe, na którym parkował pojazd nie było właściwie oznaczone, a zatem nie mogło być uznane za „wyznaczone miejsce” w rozumieniu art. 13b ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470, 471, 1087, 2338, z 2021 r. poz. 54, 720).

Obowiązek uiszczania opłat za postój pojazdu w strefie płatnego parkowania wynika z przepisu art. 13 ust. 1 i 13 b ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470, 471, 1087, 2338, z 2021 r. poz. 54, 720). W wyroku z dnia 10 grudnia 2002 roku (syng. akt P 6/02) Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił, że przedmiotowa opłata, przewidziana za korzystanie z obiektów publicznych, jakimi są drogi publiczne, jest swoistą zapłatą za uzyskanie zindywidualizowanego świadczenia oferowanego przez podmiot prawa publicznego. Jest to świadczenie pieniężne, powszechne, bezwrotne, ustalane jednostronnie przez państwo i jako dochód publiczny, może być pobrane w drodze egzekucji administracyjnej. Jednocześnie należy wskazać, że opłaty za postój pojazdu w strefie płatnego parkowania, nie zostały wymienione w przepisie art. 2 ust 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, 1423, 2122, 2121, 2320, z 2021 r. poz. 72, 694), nie mogą być traktowane jako nadpłaty podatku podlegające szczególnemu unormowaniu w zakresie zasad i trybu ustalania nadpłaty podatkowej i jej zwrotu. Również przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych nie regulują kwestii związanych ze zwrotem opłaty za parkowanie w strefie płatnego parkowania, co przesądza o dopuszczalności drogi sądowej do dochodzenia ich zwrotu na podstawie przepisów o świadczeniu nienależnym (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 rok, o sygn. akt III CZP 35/07).

Żądanie powoda znajduje zatem – w świetle przytoczonych w uzasadnieniu żądania pozwu okoliczności faktycznych podstawę prawną w treści przepisu art. 405 k.c. w związku z art. 410 § 1 i 2 k.c. Zgodnie z treścią art. 405 k.c. wskazuje się, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Z kolei zgodnie z treścią art. 410 § 1 k.c. wskazuje się, że przepisy artykułów poprzedzających – czyli odnoszących się do bezpodstawnego wzbogacenia – stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Z kolei w zgodzie z treścią § 2, wskazuje się, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Nienależne świadczenie jest szczególnym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia. Świadczenie to odróżnia się od pozostałych przypadków bezpodstawnego wzbogacenia źródłem powstania, albowiem do zaistnienia tego zobowiązania dochodzi w wyniku spełnienia świadczenia przez zubożonego, a nie poprzez jakiegokolwiek inne przesunięcia majątkowe, niebędące świadczeniem. Jednocześnie zachodzi brak podstawy prawnej tego świadczenia. Już sam fakt spełnienia nienależnego świadczenia uzasadnia roszczenie o jego zwrot. W takim przypadku nie zachodzi potrzeba badania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której zostało spełnione oraz czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu. Uzyskanie nienależnego świadczenia wypełnia bowiem przesłankę powstania wzbogacenia, a spełnienie tego świadczenia przesłankę zubożenia. Z chwilą

spełnienia świadczenia nienależnego powstaje roszczenie kondykcyjne, którego treścią jest obowiązek dokonania czynności faktycznej lub prawnej stanowiącej świadczenie przeciwne do spełnionego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 4 listopada 2015 roku, I ACa 510/15).

Dla uwzględnienia żądania pozwu tym zakresie konieczne jest zatem łączne wskazanie obydwu przesłanek, tj. faktu spełnienia świadczenia i faktu braku obowiązku w tym zakresie, a ciężar dowodu co do tych okoliczności, spoczywa na stronie powodowej. Stosownie bowiem do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu, wynikającym z przywołanego przepisu, powód jest zobowiązany do wykazania wszystkich okoliczności uzasadniających jego roszczenie tak co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwany zaś, który odmawia uczynienia zadość żądaniu powoda, obowiązany jest udowodnić fakty wskazane na to, że uprawnienie powodowi nie przysługuje. Spoczywający jednakże na pozwanym obowiązek dowiedzenia okoliczności wskazujących na wygaśnięcie zobowiązania nie może wyprzedzać cięższego na powodzie obowiązku udowodnienia powództwa (por. wyrok Sadu najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CSK 299/06). Ponadto wskazać należy, że obowiązek przedstawienia dowodów, zgodnie z przepisem art. 3 k.p.c. spoczywa na stronach, zaś ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że powód winien udowodnić, że nie zaistniały przesłanki do obciążenia go obowiązkiem uiszczenia opłaty, a zatem przede wszystkim, że uiszczył on w dniu 24 maja 2016 roku kwotę 2 złotych tytułem opłaty za postój pojazdu samochodowego na drodze publicznej w strefie płatnego parkowania poprzez dokonanie zakupu biletu postojowego o numerze 0450 oraz, że postój pojazdu odbywał się w miejscu, które nie miało cech miejsca wyznaczonego w rozumieniu art. 13 b ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych.

Pozwana zaś, w celu odparcia żądania pozwu, winna wykazać stosownie do podniesionych w sprzeciwie zarzutów, że powodowi nie przysługuje uprawnienie do żądania zwrotu świadczenia, ponieważ miejsce, w którym zaparkował powód było prawidłowo oznaczone oraz, że powód wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany.

W ocenie Sądu, powód wykazał istnienie przesłanek uzasadniających żądanie pozwu.

O nienależnym świadczeniu w rozumieniu treści przepisu art. 410 § 2 k.c. może być mowa, gdy zostało ono spełnione pomimo braku podstawy prawnej ku temu, tj. gdy obowiązek jego spełnienia nie wynikał ani z umowy, ani z ustawy, ani też z innego zdarzenia prawnego.

Przepis art. 13 ust. 1 ustawy o drogach publicznych stanowi, że korzystający z dróg publicznych obowiązani są do ponoszenia opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania i w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania. Zgodnie z art. 13 b ust. 1 tej ustawy, opłatę, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 lit. a, pobiera się za postój pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania, w wyznaczonym miejscu, w określone dni robocze, w określonych godzinach lub całodobowo. Z kolei ust. 3 i 4 przytaczanego przepisu wskazuje, że rada gminy (rada miasta) na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zaopiniowany przez organy zarządzające drogami i ruchem na drogach, może ustalić strefę płatnego parkowania lub śródmiejską strefę płatnego parkowania, a przy ustalaniu tych stref:

ustala wysokość opłaty, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 lit. a lub b, z tym że opłata za pierwszą godzinę pojazdu samochodowego nie może przekroczyć w strefie płatnego parkowania – 0,15% minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564),

może wprowadzić opłaty abonamentowe lub zryczałtowane oraz zerową stawkę opłaty dla niektórych użytkowników drogi;

określa sposób pobierania opłat, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1.

Z kolei opłatę, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, pobiera zarząd drogi, a w przypadku jego braku zarządca drogi.

W świetle treści cytowanych przepisów obowiązek uiszczenia opłaty za parkowanie pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania wynika z mocy samego prawa tj. z cytowanego przepisu art. 13 ust. 1 i art. 13b ust. 1 ustawy o drogach publicznych i wydanej na tej podstawie zawartego w jej treści upoważnienia uchwały rady gminy, która na podstawie przepisu art. 87 ust. 2 Konstytucji RP stanowi akty prawa miejscowego, obowiązujący każdego na obszarze działania organu, który go ustanowił. Obowiązek ten winien być wykonany niezwłocznie po wystąpieniu określonego stanu faktycznego, z wystąpieniem którego ustawa wiąże obowiązek zapłaty. Wskazać przy tym należy, że dla realizacji obowiązku poniesienia opłaty parkingowej nie jest konieczna jego konkretyzacja w drodze indywidualnego aktu administracyjnego, np. decyzji administracyjnej. Przywołane przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych wiążą obowiązek uiszczenia opłaty za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania z postojem pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania w wyznaczonym miejscu. Ustalenie strefy płatnego parkowania nie jest równoznaczne z wyznaczeniem miejsc płatnego postoju. Nie cały bowiem obszar strefy płatnego parkowania jest miejscem wyznaczonym. Utworzenie strefy płatnego parkowania wiąże się z obowiązkiem wyznaczenia w tej strefie miejsc dla parkowania pojazdów, a opłaty pobierane są wyłącznie za postój w wyznaczonym w strefie płatnego parkowania miejscu. Tym samym aby można było pobrać opłatę za postój pojazdu w strefie płatnego parkowania, postój musi spełniać łącznie następujące przesłanki: 1) na drodze publicznej, 2) w strefie płatnego parkowania, 3) w wyznaczonym miejscu. Obowiązek poniesienia opłaty tytułem zaparkowania pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania pojawia się zatem w momencie pozostawienia pojazdu w wyznaczonym do tego miejscu na terenie tej strefy. Pobór opłaty z tego tytułu wykluczony jest natomiast za postój pojazdu w każdym innym miejscu strefy poza miejscem wyznaczonym. Nie można bowiem odmówić przepisowi art. 13 b ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych znaczenia normatywnego i ustalać miejsca płatnego postoju jedynie na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 tej ustawy (cała strefa płatnego parkowania). Celem regulacji dotyczącej opłat za postój pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania, określonym w art. 13 b ust. 2 ustawy jest usprawnienie ruchu pojazdów w obszarach o znacznym deficycie miejsc postojowych, z uwzględnieniem ogólnych przepisów prawnych o ruchu drogowym. Pobieranie opłat za postój w każdym miejscu, w granicach wyznaczonej strefy parkowania wywoływałoby skutki przeciwstawne do zamierzonych. Oznaczałoby faktyczną aprobatę dla zachowań korzystających z dróg publicznych, które są niezgodne z przepisami prawa - naruszają ograniczenia i zakazy postoju (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 20 grudnia 2012 roku, (...); z dnia 25 listopada 2014 roku, (...); z dnia 10 grudnia 2015 roku, I OSK (...); z dnia 17 lutego 2016 roku, I OSK (...); z dnia 21 czerwca 2016 roku, (...) 233/15; z dnia 28 września 2017 r. , (...); z dnia 9 października 2017 roku, (...) 2/17; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w S. z dnia 14 lutego 2018 roku, I SA/Sz 987/17).

Stosownie do treści punktu 5.2.18 Załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 roku w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczenia na drogach (Dz. U. z 2003 roku, Nr 220, poz. 2181 ze zm.) w celu oznaczenia miejsca przeznaczonego do postoju pojazdów (zespołów pojazdów), z wyjątkiem przyczep kempingowych stosuje się znak D – 18. Jeżeli na parkingu dopuszczone jest pozostawienie na postojach przyczep kempingowych, pod znakiem D-18 umieszcza się tabliczkę T-23e. Jeżeli parking przeznaczony jest do postoju tylko określonego rodzaju pojazdów, w dolnej części znaku umieszcza się symbol pojazdu barwy białej zgodny z przedstawionymi na tabliczkach T-23 lub na znaku F-20. Zgodnie natomiast z punktem 5.2.50 znak D-44 "strefa płatnego parkowania" (rys. 5.2.50.1) stosuje się w celu wskazania strefy, w której w określone dni robocze, w określonych godzinach lub całodobowo pobierana jest opłata za postój pojazdu samochodowego. Znak D-44 ma wymiary ustalone dla grupy znaków dużych. Na znaku obok napisu "Postój płatny" wskazuje się sposób wnoszenia opłaty za postój pojazdu samochodowego przez umieszczenie napisu lub symbolu parkometru, karty zegarowej lub biletu. Jeżeli obowiązek wnoszenia opłaty za postój pojazdu samochodowego dotyczy określonych dni roboczych lub godzin, pod napisem "Postój płatny" umieszcza się informację określającą zakres stosowania znaku D-44. Symbole stosowane na znaku D-44 pokazano na rys. 5.2.50.2. Znak D-44 umieszcza się na wszystkich ulicach doprowadzających ruch do obszaru, na którym została ustalona strefa płatnego parkowania. W strefie oznakowanej znakiem D-44 miejsca dla postoju pojazdu samochodowego wyznacza się znakami pionowymi określonymi w pkt 5.2.18 oraz znakami poziomymi określonymi

w załączniku nr 2 do rozporządzenia w: pkt 5.2.4, pkt 5.2.5, pkt 5.2.6 i pkt 5.2.9.2. Zgodnie z punktem 5.2.4. Załącznika nr 2 znak P-18 "stanowisko postojowe" (rys. 5.2.4.1) stosuje się w celu wyznaczenia miejsc postoju na części jezdni i chodnika oraz na wydzielonych parkingach bez ustalonych konstrukcyjnie stanowisk. Na obszarach, gdzie wyznacza się miejsca postojowe, należy przewidzieć stanowiska przeznaczone dla pojazdów osób niepełnosprawnych. Stanowiska postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych powinny mieć nawierzchnię barwy niebieskiej. Znak P-19 "linia wyznaczająca pas postojowy" (rys. 5.2.5.1) stosuje się na drogach w obszarze zabudowanym w celu:

- wskazania pasa przeznaczonego do postoju pojazdów przy krawędzi jezdni lub zatoki postojowej,
- wyznaczenia miejsc postojowych częściowo na jezdni, częściowo na chodniku.

Szerokość pasa postojowego powinna być nie mniejsza niż 2,0 m.

Zaleca się, aby początek pasa postojowego na jezdni był wykonany z zachowaniem minimalnego skosu 1:3. Przykład zastosowania znaku P-19 do wyznaczenia pasa postojowego na jezdni pokazano na rysunku 5.2.5.2. W wyroku z dnia 3 lipca 2018 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. (sygn. akt I SA/Gl 30/18) wyraził pogląd, że wyznaczenie miejsce do parkowania w strefie płatnego parkowania może nastąpić nie tylko poprzez ich oznaczenie znakami poziomymi, ale również poprzez konstrukcyjne ustalenie stanowisk na wydzielonych parkingach.

W świetle przywołanych przepisów obowiązek uiszczenia opłaty za parkowanie pojazdu samochodowego powstaje w przypadku zaparkowania pojazdu w strefie płatnego parkowania oznakowanej znakiem pionowym D - 18 na miejscu wyznaczonym znakami pionowymi P - 19.

Na podstawie delegacji zawartej w ww. przepisach Gmina M. S. podjęła w dniu 25 czerwca 2012 roku uchwałę nr XX/564/12 w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych Miasta S. oraz sposobu ich pobierania, na podstawie której ustalono strefę płatnego parkowania, która została podzielona na dwie podstrefy o zróżnicowanych opłatach za parkowanie – podstrefę A i podstrefę B, oznakowane, zgodnie z par. 2 ust. 2 pkt 1 i 2 – pionowym znakiem drogowym D – 44 określonym w załączniku do rozporządzenia z umieszczoną dodatkowo informacją Podstrefa A, Podstrefa B. Zgodnie z postanowieniem par. 3 ust. 1 uchwały parkowanie pojazdów samochodowych na tej ulicy było płatne w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 8:00 do 17:00, z wyjątkiem 2 maja, 24 grudnia, 31 grudnia i innych okresów przy wystąpieniu szczególnie uzasadnionych okoliczności. Opłaty za parkowanie w strefie uiszcza się z chwilą rozpoczęcia parkowania między innymi poprzez wykup biletu w urzędzeniu kasującym przy użyciu monet o nominałach 10 groszy, 20 groszy, 50 groszy, 1 złoty, dwa złote o 5 złotych lub karty strefowej (par. 4 pkt 1 uchwały).

Zgodnie z Załącznikiem nr 1 do ww. uchwały strefa płatnego parkowania – podstrefa B obejmuje ulicę (...) pomiędzy ul. (...). Miejsca postojowe przy tej ulicy w dniu 20 maja 2016 roku oznakowane były jedynie znakiem poziomym D – 18 (poprzednio: D – 44). W tym dniu miejsca parkingowe przy tej ulicy nie były oznaczone znakiem pionowym. Miejsca postojowe nie były również wydzielone konstrukcyjnie. Tym samym pobieranie opłat za postój pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania na tej ulicy wykroczało poza umocowanie zawarte w przepisach ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych.

Powód w celu wykazania, że 24 maja 2016 roku opłacił postój należącego do niego pojazdu samochodowego przy ulicy (...) kwotą 2 złotych przedłożył bilet parkingowy, wydruk z portalu Mapy G., plan sytuacyjny stałej organizacji ruchu w ciągu ul. (...) w S. oraz upomnienie z dnia 7 lutego 2017 roku, które wskazują miejsce oraz godzinę zaparkowania pojazdu. Dowody te pozwalają na ustalenie w sposób nie budzący wątpliwości, że załączony do pozwu bilet postojowy został zakupiony w związku z koniecznością uiszczenia opłaty za postój uwidocznionego na załączonym zdjęciu pojazdu. Przesądza o tym porównanie daty i godziny wskazanej w upomnieniu oraz dat i godzin zakupu biletów parkingowych, które są zbieżne.

Powód wykazał zatem istnienie przesłanek uzasadniających żądanie zwrotu uiszczonej opłaty za parkowanie pojazdu jako świadczenia nienależnego. Strona pozwana nie zaoferowała żadnego dowodu, który podważyłby prawdziwość i

wiarygodność dowodów złożonych przez powoda, dlatego też Sąd uznał te dowody za przydatne do poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie.

Pozwana nie wykazała natomiast, aby zaistniały podstawy do odmowy uwzględnienia żądania pozwu na podstawie przepisu art. 411 pkt 1 k.c. Zgodnie z jego treścią nie można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli spełniający świadczenia:

jeśli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej;

jeżeli spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego;

jeżeli świadczenie zostało spełnione w celu zadośćuczynienia przedawnionemu roszczeniu;

jeżeli świadczenie zostało spełnione, zanim wierzytelność stała się wymagalna.

Celem przepisu art. 411 pkt 1 k.c. jest przekreślenie roszczenia restytucyjnego w tych wypadkach, gdy spełniający świadczenie ma pełną, nienaruszoną przez jakiejkolwiek wątpliwości świadomość, że może bez ujemnych dla siebie konsekwencji prawnych go nie wykonać, a mimo to je spełnia. (...) w rozumieniu art. 411 pkt 1 k.c. jest to całkowita świadomość tego, iż świadczenie się nie należy i że spełniający je może bez ujemnych dla siebie konsekwencji prawnych go nie wykonać, a mimo to je spełnia. Świadomość spełniającego świadczenie zachodzi wtedy, gdy zarówno znany jest mu stan faktyczny, jak i stan prawny uzasadniający brak obowiązku świadczenia. Istotne znaczenie dla oceny stanu wiedzy ma przy tym data spełnienia świadczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 czerwca 2017 roku, I ACa 69/17; wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 21 października 2016 roku, I ACa 1760/15 oraz z dnia 15 stycznia 2015 roku, I ACa 1035/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 maja 2014 roku, I ACa 246/14). Jednocześnie wskazać należy, że wątpliwości co do obowiązku spełnienia świadczenia nie mogą być utożsamiane z wymaganą przez przepis art. 411 pkt 1 k.c. pozytywną wiedzą dłużnika o braku powinności spełnienia świadczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 1997 roku, III CKN 236/97, z dnia 10 czerwca 2003 roku, I CKN 390/01).

Pozwana w swoich rozważaniach, w przypadku uwzględnienia twierdzeń powoda, usiłowała wskazać, że nie należy mu się zwrot świadczenia nienależnego, albowiem nie działał on pod przymusem w chwili kupowania biletu postojowego, albowiem mógł, a nie musiał je kupić, a opłata dodatkowa nie stanowi żadnego przymusu. Ponadto pozwana wskazała, że sam brak zakupu postojowego nie prowadzi do egzekucji, albowiem najpierw powstaje obowiązek uiszczenia opłaty dodatkowej, a następnie później zgodnie z przepisami o egzekucji w administracji konieczne jest wysłanie upomnienia, a dopiero potem może zostać wszczęte postępowanie egzekucyjne.

Należy jednak wskazać, że pojęcie przymusu, o jakim mowa w art. 411 pkt 1 k.c., nie może być interpretowany w sposób zawężający. Odnosi się ono nie tylko do sytuacji, w których zubożony spełnił świadczenie w poczuci zagrożenia egzekucją, ale także do innych sytuacji, w których działał on w celu uniknięcia ujemnych dla niego konsekwencji mających wymiar ekonomiczny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 roku, II CSK 541/16). W niniejszej sprawie powód istotnie działał w celu uniknięcia ujemnych dla niego konsekwencji mających wymiar ekonomiczny, albowiem mimo iż sama strata 2 złotych nie jest znacząca, o tyle przypadku niewykupienia biletu automatycznie zostałaby na niego nałożona opłata dodatkowa. Pozwana co prawda wskazała, iż na powodzie nie ciążył obowiązek opłaty biletu, jednakże w dalszej części wprost wskazała, że w przypadku niewykupienia biletu zostałaby na powoda nałożona opłata dodatkowa. Jednakże istotnie w przypadku niniejszej sprawy należy kwalifikować opłatę dodatkową jako przymus, który uniemożliwia w niniejszej sprawie zastosowanie art. 411 pkt 1 k.c.

Co więcej, na powoda została nałożona opłata dodatkowa, a następnie wszczęto postępowanie egzekucyjne w administracji.

W tym kontekście zgodzić się należy z powodem, który podnosił, że uiszczenie opłaty dokonane było w celu uniknięcia przymusu, o którym stanowi art. 411 pkt 1 k.c.. Zgodnie z art. 13f ustawy o drogach publicznych za nieuiszczenie

opłat, o których mowa w art. 13 ust.1 pkt pobiera się opłatę dodatkową, której wysokość określa rada gminy, a pobiera zarząd lub zarządca drogi. Odnosząc się do charakteru tej opłaty Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 grudnia 2002 roku (sygn. akt P 6/02) wyjaśnił, że przedmiotowa opłata, przewidziana za korzystanie z obiektów publicznych jakimi są drogi publiczne, jest swoistą zapłatą za uzyskanie zindywidualizowanego świadczenia oferowanego przez podmiot prawa publicznego. Jest to świadczenie pieniężne, powszechne, bezzwrotne, ustalone jednostronnie przez państwo i jako dochód publiczny, przymusowy, może być pobrane w drodze egzekucji administracyjnej. Jak wskazał dalej, art. 13 f reguluje rodzaj sankcji administracyjnej w postaci opłaty za uchylanie się od uiszczenia opłaty przewidzianej za parkowanie. Jest ona administracyjną karą pieniężną mającą na celu mobilizowanie podmiotów do terminowego i prawidłowego wykonywania obowiązków na rzecz państwa. Powyższe oznacza, że do uiszczenia opłaty dodatkowej – która stanowi skutek braku opłaty za parkowanie - obywatel może zostać przymuszony w drodze egzekucji administracyjnej, co wchodzi w zakres pojęcia przymusu sformułowanego w przepisach dotyczących świadczenia nienależnego (por. w tym zakresie rozważania Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 88/10).

Strona pozwana wskazała, że linie poziome nie zawsze są konieczne. Miejsce może być więc uznane za poprawnie wyznaczone, jeśli zamiast białej farby poszczególne stanowiska postojowe będą wyznaczone w inny sposób. Tak, aby były widoczne "na pierwszy rzut oka" przez przeciętnego kierowcę. Dopuszczalne jest więc stosowanie różnokolorowej kostki brukowej czy fizyczne rozdzielanie miejsc za pomocą roślinnych nasadzeń czy też stworzenie zatoczki parkingowej (vide wyrok WSA w Szczecinie w sprawie o sygn. akt I SA/Sz 487/21).

Jak wynika z załączonej do akt sprawy fotografii na k. 73, w ocenie Sądu, miejsce postojowe nie zostało wyznaczone w sposób widoczny. W ocenie Sądu, dokonując analizy, czy miejsce zostało wyznaczone, w taki sposób, że jest widoczne „na pierwszy rzut oka” dla przeciętnego kierowcy należy odwołać się do sposobu oznaczenia płatnego miejsca postojowego przez znak poziomy P – 18, skoro konstrukcyjne wyznaczenie miejsca parkingowego ma być pewną alternatywą. Oznaczenie płatnego miejsca postojowego za pomocą znaku P – 18 to widoczne z daleka białe linie, podczas gdy oznaczenie miejsca postojowego przy ulicy (...) w ogóle nie jest widoczne. Praktycznie niewidoczna jest linia pozioma, składająca się z kostki brukowej o kolorze nieco ciemniejszym od koloru pozostałej nawierzchni jezdni. W ocenie Sądu nie można zatem uznać, że płatne miejsce postojowe zostało wyznaczone w sposób konstrukcyjny.

Reasumując, Gmina M. S. w dniu 24 maja 2016 roku nie tylko nie oznaczyła miejsc parkingowych przy ul. (...) w prawidłowy sposób, ale obciążała kierujących pojazdami opłatami z tego tytułu, wskazując nadto, że uchybienie obowiązkowi uiszczenia opłaty uzasadnia obciążenie parkującego pojazd również i opłatą dodatkową.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uwzględnił powództwo i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 listopada 2021 roku do dnia zapłaty.

Roszczenie o odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego znajduje oparcie w treści art. 481 § 1 i 2 k.c. Zgodnie z treścią przytoczonego przepisu, wskazać należy, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli zaś stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stop wyższej, wierzyciel może żądać odsetek ustawowych za opóźnienie według tej wyższej stopy. Dłużnik popada w opóźnienie jeśli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2003 r., sygn. II CK 146/02). Z brzmienia art. 410 k.c. nie wynika termin, w jakim nastąpić ma wykonanie obowiązku zwrotu spełnionego świadczenia, co nakazuje odwołać się w tym zakresie do reguł ogólnych art. 455 k.c., który stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie winno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 września 2015 roku, I ACa 651/15, Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 lipca 2015 roku, I ACa 9/15). Skutkiem wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia jest to,

że świadczenie staje się wymagalne. Z chwilą wezwania do zapłaty zobowiązanie bezterminowe przekształca się z mocy ustawy w zobowiązanie terminowe, a na dłużniku spoczywa obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia. Pojęcie „niezwłocznego spełnienia świadczenia” oznacza spełnienie świadczenia w takim terminie, w jakim działający prawidłowo dłużnik mógłby je spełnić w normalnym toku prowadzenia swoich spraw.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że powód wezwał pozwaną do zapłaty żądanej pozwem kwoty pismem z dnia 4 listopada 2021 roku. Pismo to zostało doręczone Gminie M. S. 6 listopada 2021 roku, a zatem pozwana winna spełnić świadczenie do dnia 13 listopada 2021 roku. Skoro tego nie uczyniła, od 14 listopada 2021 r. popadła w opóźnienie, uzasadniające żądanie zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie od tej daty.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. Przepis art. 98 § 1 k.p.c. stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty te, zgodnie z treścią art. 98 § 2 k.p.c., który stanowi, że do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie, składa się uiszczona przez powoda opłata sądowa od pozwu w kwocie 30 złotych oraz kwota 164,68 zł tytułem kosztów dojazdów na rozprawy w dniach 27 lipca 2023 r., 19 września 2023 r., 12 października 2023 r. i 7 listopada 2023 r. – po 41,17 zł za każdy z dojazdów.

W związku z powyższym, Sąd w pkt 2 wyroku zasądził od pozwanej Gminy M. S. na rzecz powoda G. G. kwotę 194,68 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, zgodnie ze znowelizowanym brzmieniem art. 98 k.p.c., w myśl którego, od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu należą się odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty (art. 98 § 1¹ k.p.c.).